

Rozhodčí doložka a pravomoc soudu

Skutečnost, že posouzení právního vztahu vzniklého ze smlouvy, která obsahuje rozhodčí doložku, je předběžnou otázkou pro posouzení právního vztahu (žalobou uplatněných práv a odpovídajících povinností jeho účastníků) vzniklého z jiné právní skutečnosti, nezakládá mezi těmito právními vztahy souvislost ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. [216/1994](#) Sb.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 3163/2011, ze dne 9.2.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně P. GmbH s. r. o., se sídlem v Š., zastoupené Mgr. A. S., advokátkou, se sídlem v P., proti žalované A. partners, spol. s r. o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. Ing. J. D., LL.M., advokátem, se sídlem v P., o vydání věci, vedené u Okresního soudu Plzeň - město pod sp. zn. 30 C 750/2009, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. listopadu 2010, č. j. 13 Co 441/2010-97, tak, že usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. listopadu 2010, č. j. 13 Co 441/2010-97, a usnesení Okresního soudu Plzeň - město ze dne 6. května 2010, č. j. 30 C 750/2009-68, ve znění opravného usnesení ze dne 2. září 2010, č. j. 30 C 750/2009-83, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu Plzeň - město k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Plzni v záhlaví označeným rozhodnutím potvrdil usnesení ze dne 6. května 2010, č. j. 30 C 750/2009-68, ve znění opravného usnesení ze dne 2. září 2010, č. j. 30 C 750/2009-83, jímž Okresní soud Plzeň - město zastavil podle ustanovení § 106 odst. 1 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) řízení v předmětné věci, neboť k námitce žalované uplatněné při jejím prvním úkonu ve věci zjistil, že mezi účastníky byla uzavřena smlouva, podle níž má být věc projednána v řízení před rozhodcem.

Odvolací soud konstatoval, že žalobkyně se žalobou domáhá vydání osobního automobilu z titulu odstoupení od kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky v listopadu 2007, a zdůraznil, že kupní cena automobilu byla „uhrazena“ po dohodě smluvních stran započtením, v jehož rámci došlo k započtení pohledávky vzniklé žalované z titulu smlouvy o poskytování daňového poradenství ze dne 19. dubna 2006. V této smlouvě bylo ujednáno, že veškeré majetkové spory, které vzniknou nebo by mohly vzniknout z této smlouvy, budou rozhodovány v rozhodčím řízení rozhodcem Mgr. R. S. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že smluvní strany projeví vůli podřídit rozhodčímu řízení veškeré spory, ke kterým mezi nimi mohlo dojít v souvislosti se smlouvou o poskytování daňového poradenství, a dovodil, že rozhodčí doložka se vztahovala jak na spory ze smlouvy o poskytování daňového poradenství, tak i na spory, které jen souvisely se závazkovými vztahy založenými touto smlouvou. Na základě toho odvolací soud uzavřel, že „nemůže být proto pochyb, že i spor týkající se vydání osobního automobilu, kdy k zaplacení kupní ceny došlo zápočtem pohledávek, konkrétně pohledávky spočívající v zaplacení za poskytnutí daňového poradenství“, a soud prvního stupně tedy správně dovodil k včasné námitce žalované, že projednání a rozhodnutí věci soudem brání platná rozhodčí doložka.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, odkazující co do jeho přípustnosti na ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. a co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Nesprávné právní posouzení odvolacího soudu dovolatelka spatřovala v nepřipustně extenzivním výkladu rozhodčí doložky. Argumentovala, že není možné, aby rozhodčí doložka sjednaná v rámci jednoho smluvního vztahu (založeného smlouvou o daňovém poradenství) se vztahovala i na jiný závazkový vztah, založený sice mezi týmiž účastníky, ale zcela nezávisle (smlouvou o koupi osobního automobilu). To podle jejího názoru platí i v případě, že došlo k započtení vzájemných nároků z titulu plnění na oba samostatné vztahy, neboť i po tomto zápočtu má každý právní vztah svůj osud.

Vadou měl odvolací soud zatížit řízení tak, že zcela ignoroval námitku dovolatelky, že předmětem započtení byla pohledávka žalované spočívající v odměně za provedení rekonstrukce účetnictví v období 2004 - 2006, jež nebylo předmětem smlouvy o poskytování daňového poradenství obsahující rozhodčí doložku, nýbrž bylo provedeno na základě samostatné, v listopadu 2007 ústně uzavřené smlouvy.

Dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadené rozhodnutí odvolacího soudu, tak i rozhodnutí soudu prvního stupně, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření k dovolání souhlasila s argumentací, že vztahy z kupní smlouvy a vztahy ze smlouvy o poskytování daňového poradenství jsou vzájemně nezávislé, zdůraznila však, že dovolatelka se domáhá vrácení předmětu koupě poté, co kupní smlouva „byla naplněna úhradou kupní ceny dvoustranným zápočtem a předáním předmětu koupě, v závislosti na odstupování od jiných vztahů, pro které však rozhodčí doložka sjednána byla“, a soud by si musel v rámci posouzení žaloby nejdříve zodpovědět předběžnou otázku, zda řádně došlo i k odstoupení od „daného obchodněprávního vztahu“. Podle mínění žalované je tedy zřejmé, že dovolatelka dovozuje svůj nárok z obchodněprávního vztahu a soud by tedy byl nucen řešit obchodněprávní vztahy ze smlouvy, pro jejichž spory byla pravomoc soudů odňata a přenesena na rozhodce. Žalovaná navrhla, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu a „potažmo“ usnesení soudu prvního stupně „potvrdil“.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení), zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), Nejvyšší soud dovodil, že dovolání v této věci je podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. přípustné (srov. závěry usnesení Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 37/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Dovolání je též důvodné, přičemž opodstatněné jsou oba uplatněné dovolací důvody.

Podle ustanovení § 2 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, strany se mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva) [odstavec 1]. Rozhodčí smlouva se může týkat a) jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo b) všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka) [odstavec 3]. Není-li v rozhodčí smlouvě uvedeno jinak, vztahuje se jak na práva z právních vztahů přímo vznikající, tak i na otázku právní platnosti těchto právních vztahů, jakož i na práva s těmito právy související (odstavec 4).

Podle ustanovení § 106 odst. 1 o. s. ř. jakmile soud k námitce žalovaného uplatněné nejpozději při prvním jeho úkonu ve věci samé zjistí, že věc má být podle smlouvy účastníků projednána v řízení před rozhodci, nemůže věc dále projednávat a řízení zastaví; věc však projedná, jestliže účastníci prohlásí, že na smlouvě netrvají. Soud projedná věc i tehdy, jestliže zjistí, že věc nemůže být podle práva České republiky podrobena rozhodčí smlouvě nebo že rozhodčí smlouva je neplatná, popřípadě že vůbec neexistuje nebo že její projednání v řízení před rozhodci přesahuje rámec pravomoci

přiznané jim smlouvou, anebo že rozhodčí soud odmítl se věcí zabývat.

Podle ustanovení § 135 o. s. ř. soud je vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů, a kdo je spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu; soud však není vázán rozhodnutím v blokovém řízení (odstavec 1). Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází (odstavec 2).

Především je třeba přisvědčit dovolatelce, že (dovoláním nezpochybněný) závěr odvolacího soudu, podle něhož se rozhodčí doložka sjednaná ve smlouvě o poskytování daňového poradenství (v souladu s dispozitivním ustanovením § 2 odst. 4 zákona č. [216/1994](#) Sb.) vztahuje nejen na práva vznikající přímo z této smlouvy, nýbrž též na práva s těmito právy související, neumožňuje dovodit, že tato rozhodčí doložka se vztahuje též na předmětný spor, jehož předmětem je nárok na vydání věci, kterou žalovaná jako kupující převzala na základě kupní smlouvy, od níž žalobkyně odstoupila pro prodlení se zaplacením kupní ceny. Vztahy z kupní smlouvy se vztahy ze smlouvy o poskytování daňového poradenství spolu – samy o sobě – nijak nesouvisejí. Je třeba přisvědčit dovolatelce, že souvislost mezi těmito závazkovými vztahy v intencích ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. [216/1994](#) Sb. by nezaložila ani skutečnost, že došlo k započtení vzájemných pohledávek z těchto vztahů. Skutečnost, že posouzení právního vztahu vzniklého ze smlouvy, která obsahuje rozhodčí doložku, je předběžnou otázkou pro posouzení právního vztahu (žalobou uplatněných práv a odpovídajících povinností jeho účastníků) vzniklého z jiné právní skutečnosti, nezakládá mezi těmito právními vztahy souvislost ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. [216/1994](#) Sb. V poměrech předmětné věci to znamená, že není soudu odňata pravomoc k projednání sporu o vydání věci v důsledku toho, že posouzení otázky, zda žalobkyně účinně odstoupila od kupní smlouvy pro prodlení žalované se zaplacením kupní ceny, závisí na posouzení otázky, zda pohledávka žalobkyně z titulu nároku na zaplacení kupní ceny zanikla započtením vzájemné pohledávky žalované z právního vztahu, jenž vznikl ze smlouvy obsahující rozhodčí doložku, a tudíž především otázky, zda tu vzájemná pohledávka žalované z takového právního vztahu vůbec byla (zda vznikla). Též posledně uvedenou otázku je soud oprávněn si posoudit pro své potřeby (předběžně) sám, i když rozhodnout by o ní pro nedostatek pravomoci nemohl, obdobně jako mu citované ustanovení § 135 odst. 2 věty první o. s. ř. přiznává oprávnění posoudit si jako předběžné otázky, o nichž mají pravomoc rozhodovat jiné orgány.

V tomto ohledu tedy napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení [srov. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.].

Není ostatně zřejmé, z čeho odvolací soud dovozuje, že pohledávka žalované, jež byla započtena proti pohledávce dovolatelky z titulu kupní ceny, byla pohledávkou ze smlouvy o poskytování daňového poradenství. Odvolací soud, stejně jako soud prvního stupně, tento svůj závěr vůbec nezdůvodnil a nikterak se nevypořádal s argumentací dovolatelky, obsaženou již v žalobě a rozvedenou v odvolání a v doplňujícím podání ze dne 29. října 2010, že započtená pohledávka pochází z jiné, až v listopadu 2007 ústně uzavřené smlouvy o rekonstrukci účetnictví. Za těchto okolností je napadené rozhodnutí pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelné a nezbyvá tedy než přisvědčit dovolatelce též v tom, že odvolací soud zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [srov. § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.].

Protože napadené rozhodnutí odvolacího soudu není správné, Nejvyšší soud je, aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil, včetně závislého výroku o nákladech řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)